

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

29. De officio & potestate judicis delegati

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

nominandi, redditus potiores percipiendi, jura Parochialia defendendi. 4. Vicariæ perpetuæ constitui solent in Parochiis alteri Ecclesiæ, Monasterio, loco pio unitis. *c. 30. §. qui verò. de præb. Trid. sess. 7. c. 7. de reform.* vel dum Parochia redditibus abundans valde numerosum & distantem populum habet, *c. 3. de Eccles. adif.*

Resp. 2. Quando Vicarius temporalis constitui possit, habetur *Trid. sess. 24. c. 18. in princ. de ref. c. 2. de ætat. & qual. præf. c. 14. de off. Ordin. c. relatum. 4. de Cler. non resid. can. 48. caus. 16. q. 1. c. 82. de præb.* 2. Non tantum Episcopus, ob curam generalem, sed etiam Parochus Vicarium ex Sacerdotibus ab Episcopo approbatis constituere potest, & *propria quidem auctoritate*, si officium hujus ad breve tantum tempus v. g. unius aut duarum hebdomadum duraturum sit. *Arg. Trid. sess. 23. c. 1. §. eadem omnino de reform.* Inter hos *Vicarios & Cooperatores*, quos Parochi sibi assumunt in auxilium exercendæ animarum curæ discrimen est statuendum, cum Cooperatores jurisdictionem solum habeant delegatam, adeoque non amplius delegabilem; Vicarii etiam temporales quasi Ordinariam.

TITULUS XXIX.

De Officio & potestate judicis delegati.

Q. 1. Quis sit iudex delegatus? Resp. I. Cum delegare in genere non sit aliud, quam alium

alium in locum suum substituere; hinc *judex delegatus* est, qui non ex munere proprio sed ex commissione vel ipsius juris, vel alterius hominis propriam & ordinariam jurisdictionem habentis, immediatè vel mediatè factâ, adeoque alerius vice & autoritate jurisdictionem ab isto derivatam & distinctam exercet. Pirh. *b. t. n. 1.* ex qua definitione patet, judicem delegatum ab *Ordinario, ab arbitro Compromissario & mero Exe- cutore; item à Vicario Generali differre.*

Q. 2. Quotuplex sit judex delegatus? Resp. 1. Varia sunt genera delegatorum; Alii sunt delegati à *Jure*: Sic Episcopi censentur delegati, quibus jus jurisdictionem in exemptos concessit delegatione *clausa in Corpore juris, uti in c. 13. §. caterum. de off. Ord. Clement. un. de suppl. negl. Præl. Trid. sess. 5. c. 2. de reform. sess. 6. c. 2. de reform. &c.* ubi notandum, si Episcopo conceditur à jure facultas v. g. contra exemptos procedendi cum clausula: *Autoritate Apostolica, vel tanquam Sedis Apostolica delegato*; jurisdictione non ordinariâ sed delegatâ utetur, quia hoc casu jurisdictio illi competit ex speciali commissione; uti patet clarissimè *ex c. un. §. fin. de statu Regular. in 6. Clem. cit. &c.* adeoque ab eo ad Pontificem delegantem appellabitur, nec jurisdictio hæc Sede vacante ad capitulum transibit. Si additur clausulæ *Ly etiam* v. g. ut procedere possit *etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatus*, uti in *Trid. sess. 6. c. 4. sess. 22. c. 10. de reform.* poterit uti vel ordinariâ vel delegata potestate. Si remoyentur

in

in concessione jurisdictionis tantum obstacula, v. g. dum dicitur *non obstantibus privilegiis*, censetur revocatis privilegiis jurisdictione ordinaria excitata. Si Episcopis conceditur specialis potestas v. g. absolvendi aut dispensandi sine clausulæ adjunctione, uti Trid. *sess. 24. c. 6. de ref.* censetur talis potestas eis concessa speciali jure ordinario.

Alii sunt delegati *ab homine, seu judice Ordinario*, quorum jurisdictione *regulariter* non prius arctatur citatum, quam si iudex delegatus citans copiam saltem authenticam commissionis suæ citato transmiserit; quia esse delegatum est quid facti; ut inferius.

Alii sunt delegati *universales seu ad universitatem causarum*, quales sunt, quibus non una vel altera, aut etiam plures particulares causæ; sed omnes vel saltem in certo genere subalterno, v. g. decimarum, matrimonii, mutui sunt commissæ, quamvis ad certum tantum tempus, locum, quantitatem; & hi dicuntur propriè habere *mandatam jurisdictionem* in pluribus diversam à *jurisdictione delegata*, quippe mandatam jurisdictionem habens in multis æquiparatur iudici Ordinario, &c. vide *Engel h. n. 3. & tit. 31. de off. jud. Ordin. n. 2.*

Alii sunt delegati *speciales vel ad certas causas*, quibus una tantum vel plures etiam sed certo numero, aut inter certas personas motæ causæ committuntur; de quibus h. potissimum agitur.

Alii sunt delegati *ratione dignitatis* v. g. dum fit delegatio Episcopo vel Abbati certi loci non expresso nomine; *ratione personæ* dum nomen proprium

prium personæ delegatæ exprimitur. Alii *delegati*, quibus primùm jurisdicção delegata, alii *subdelegati* dicuntur, qui à delegatis iterum delegantur.

Q. 3. Quinam delegare vel subdelegare possint? Resp. ad 1. Regulariter omnis iudex Ordinarius, licet non sit ex majoribus. *L. 5. 16. 17. ff. de jurisdicção. c. 7. de off. jud. Ord. in 6. ubi: per se vel per alium.*

Resp. ad 2. Delegatus Papæ vel alterius supremi Principis etiam subdelegare potest. *c. 3. 28. & fin. h. t. L. 5. C. de judic. L. un. §. hæc teneant. C. qui pro sua jurisdicção.* idque ob eminentiam potestatis Principis, quem ab hoc delegatus repræsentat. Engel *h. n. 8.* iudicat talem Papæ delegatum causam justam ad hoc, ut subdelegare possit, debere habere tum ob *c. 3. h. t. & L. 2. C. de pedan. judic.* tum quod non videatur conveniens, munus à Principe delatum recusare. Alii qui simpliciter procedunt, excipiunt 1. Si electa industria personæ delegatæ; de quo vide *c. fin. h. t. & c. 12. eod. in 6.* 2. Si cuius non jurisdicção sed nudum ministerium sit commissum; quia hoc casu plus operatur industria, experientia, autoritas personæ. *c. fin. h. t. §. cæterum.*

Resp. 3. Delegatus ab inferiore iudice Ordinario v. g. ab Episcopo regulariter subdelegare non potest. *c. 26. in fin. de appell. L. 5. C. de jud. L. 5. ff. de jurisdicção.* ratio, quia delegatus plerumque tantum accipit potestatem exercendi jurisdicçãoem, non verò illam alteri committendi. ergo.

Potest

Potest nihilominus talis delegatus subdelegare, si sit delegatus ad universitatem causarum, *Pirh. h. n. 22.* Deinde si delegato etiam non universali concessum id est expressè vel tacitè: quia tum non suo sed delegantis nomine causam committit, Demum si id, quod committitur, non sit vel tota causa vel ejus pars, seu articulus ejus jurisdictionalis, qualis dicitur, ad quem cognitio causæ requiritur, v. g. contestatio litis, sed si sit articulus non judicialis vel nudum continens ministerium aut executionem. *Arg. c. 27. §. nos autem. h. t.*

Q. 4. Quinam possint esse judices delegati? Resp. Omnes, qui non prohibentur: à natura autem sive ob defectum naturæ prohibentur amentes, infantes, impuberes. *can. infamis §. tria. caus. 3, q. 7:* Deinde *Lege vel Canone* Minores 20. annis, qui tamen si 18. annum excesserint scienter constituente eos Principe, vel partibus in ipsos consentientibus, judices delegati esse possunt. *c. 41. h. t. L. 47. ff. de re judic. in causa spirituali & Ecclesiastica prohibentur Laici per c. 2. de judic. de infamibus constat ex c. 47. §. nec tamen. de test. & attest. de excommunicatis ex c. 24. de re jud. Delegatus Sedis Apostolicæ & Legatorum ejus, ut quis de jure esse possit, constitutus esse debet in dignitate Ecclesiastica. *c. 11. de rescript. in 6.* Cæterùm ut superior vel iudex Ordinarius causas suas deleget Titio, non requiritur, ut hic quoad personam suam subjectus sit jurisdictioni delegantis. *L. un. C. qui pro sua jurisd. ubi solum requiritur, ut causa ad jurisdictionem delegantis spectet.**

Q. 5.

Q. 5. *An pluribus eadem causa delegari possit, & quomodo tunc procedendum?* Resp. Aff. c. 16. h. t. & si in solidum vel divisim fuerit delegata, v. g. ut omnes, aut duo, aut etiam unus procedat, locus est præventioni, ita ut si unus processum inchoavit, alii nec licitè nec validè possint in ea causa procedere. c. 8. h. t. in 6. Si simpliciter, unus sine altero procedere aut sententiam ferre non potest, &c. c. 16. cit. c. 21. princ. h. t. L. 39. ff. de re jud. in quo notabilis est differentia inter delegatos & Arbitros. vide Pirh. n. 35. Tit. de Arbitris.

Q. 6. *Qua causa delegari possint?* Resp. Omnes illæ regulariter, quæ ad jurisdictionem delegantis ordinariam spectant. L. un. C. qui pro sua jurisd. etiam causæ appellationis saltem de jure Can. c. 11. in princ. de off. Ordin. licèt non sit supremus Judex. c. 5. de off. Ordin. etiam actus Ordinis, modò is, cui delegantur habeat competentem Ordinem. v. Schmaltzgr. h. t. n. 19. etiam de consuetudine saltem, imperium merum & mixtum Pirh. citans Wesenbec. in Paratit. ff. de off. ejus, cui mand.

Q. 7. *In quo consistat officium judicis delegati?* Resp. Officium, id est, illud quod debet & tenetur facere delegatus (cum potestas denotet, quid ratione delegationis facere possit) consistit in seqq. 1. Exspectare debet donec præsentatæ sibi sint literæ delegationis. c. 12, in fin. de appell. ratio, quia jurisdictio non acquiritur, nisi scienti & acceptanti. 2. Tenetur, si litigantes petant,

authenticè suam delegationem probare vel ostens
 sis literis, si sit delegatus Principis. *L. 1. C. de
 mandat. Princ.* vel etiam per testes, si sit delega-
 tus inferioris. *c. 24. de rescript.* ratio, quia facta
 non præsumuntur. *L. 10. C. de non num. pec.* sed
 delegatio est quid facti; ergo. 3. Accuratè ob-
 servare debet formam in delegationis rescripto
 sibi præscriptam. *L. 5. in princ. ff. mandat. c. 22.
 de rescript.* aliàs acta erunt irrita *c. 32. & 37. h. t.*
 nisi vel ex subjecta materia, stylo aut praxi colligatur
 formam non esse substantialem; vel nisi
 forma præscripta sit etiam de jure communi non
 substantialis sed accidentalis, quia tum se habet
 tantum per modum commonitionis & instructio-
 nis; vel nisi partes favori per formam præscriptam
 sibi quæsito ultrò renuntient, v. g. designato loco
 vel tempore per rescriptum. 4. Admittere debet
 necessarias probationes & rationabiles exceptiones,
 frivolas rejicere. *c. 13. h. t.* Demum etiam
 legitimæ appellationi deferre. Ratio, quia &
 hæc est sui defensio in innocentie subsidium com-
 parata. *c. 61. ff. pörro de appell.*

Q. 8. Quæ sit potestas judicis delegati? Resp.
 Universaliter loquendo metienda hæc est ex pote-
 state delegantis & mandato concessio. Ratio; quia
 delegatus gerit vices delegantis: potestque de-
 legatus ea omnia, sine quibus causam sibi commif-
 sam nequit expedire, etsi mentio de iis in man-
 dato delegationis facta non sit. *c. 5. 7. h. t. &
 de subdelegato c. 29. eod.* Ratio; quia qui fi-
 nem committit, etiam media necessaria censetur
 com-

commississe. In specie 1. potest citare partes & contumaces ad id compellere *c. 4. §. fin. & c. seq. h. t.* 2. Impedientes vel malitiosè retardantes coercere. *c. 1. h. t.* etiã per censuras, si sit delegatus Papæ; ubi tamen se opponeret Episcopus, moderatio adhibenda juxta *c. 11. & 28. h. t.* 3. Spoliatum restituere in possessionem. *c. 10. h. t.* 4. Non tantùm delegatus à Papa vel Principe potest latam à se sententiam exequi. *c. 7. h. t.* sed delegatus ab inferiore iudice, modò sibi delegans executionem expressè non reservaverit. Ratio, quia in commissione absolutè facta censetur omnia commissa, quæ ad causam expediendam & ad effectum ultimum perducendam requiruntur. &c.

Q. 9. Quot modis cesset officium & potestas iudicis delegati? Resp. Pluribus 1. *Morte delegantis*, si res adhuc sit integrã, h. e. si iudicium nondum cœptum. *c. 20. & 30. h. t. L. 6. ff. de iurisd.* 2. *Revocatione* tacitã vel expressã à delegante factã *L. 58. ff. de iud.* etiã si res non sit amplius integrã. *Wiestn. h. n. 76.* ubi tamen discrimen faciendum inter primum delegantem & subdelegantem. 3. *Morte ipsius delegati c. 14. & 42. h. t.* tam re non amplius integrã per *c. 14. cit.* quã integrã; & hoc casu ita, ut si plures simpliciter delegati sint, unius obitu reliquorum etiã officium exspiret. *c. 30. & 42. h. t.* & hæc exspiratio morte delegati contingit, si delegatio facta sit personæ, non si dignitati *c. 14.* 4. *Finis quomodocunque negotio v. g. per transactio-*
 K 2 nem;

nem, compositionem, acceptilationem; & maxime per latam sententiam & executioni datam, vel alteri demandatam. *c. 9. h. t.* modò sententia non fuerit nulla alio ex capite, quàm ob non servatam formam mandati; quia tum delegatus munere suo est functus, licèt malè. 5. Lapsu temporis ad delegationem expediendam præfixi, nisi consensu partium prorogetur. *c. 4. & 24 h. t. & L. 2. §. 2. ff. de jud.* 6. Recusatione suspecti. *c. 17. & 25. h. t. Schmaltzg. h. n. 43.* Huc spectant ea, quæ quidam de *Conservatoribus* tractare solent.

TITULUS XXX.

De officio Legati,

Q. 1. *Legati qui dicantur?* *Resp.* Legatus in genere est, qui auctoritate sui Principis mittitur; qui si à Principe *vel Ecclesiastico vel seculari* mittitur ad deferenda mandata, expedienda negotia, celebrandos contractus, ineundum fœdus &c. dicitur *Orator*; Si cum jurisdictione seu iudex ad gubernandam loco Principalis Provinciam, *iudex legatus*. Vide *tot. tit. ff. de off. Procons. & legat. & c. 2. h. t. in 6.* Nobis in hoc titulo sermo est de Legatis iudicibus Sedis Apostolicæ, quasi mediis inter iudicem Ordinarium & delegatum: quorum alii dicuntur *Legati nati* qui Prælaturæ suæ seu dignitati Ecclesiasticæ legationis munus perpetuò annexum habent, quales olim